

Η πατρίδα μας ανέλαβε για έναν χρόνο την προεδρία της Διεθνούς Συμμαχίας για τη Μνήμη του Ολοκαυτώματος, παίρνοντας τη σκυτάλη από τη Γερμανία. Η Ελλάδα υπήρξε μια χώρα που είδε το 86% του εβραϊκού πληθυσμού της να χάνεται κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ιστορικές κοινότητες αιώνων σβήστηκαν από τον χάρτη. Όμως το στοίχημα της μη λησμονιάς δεν είναι μόνο εθνικό, αλλά παγκόσμιο: πώς θα διασώσουμε την αλήθεια σε έναν κόσμο όπου η αλλοίωση των τεκμηρίων και της Ιστορίας κερδίζει έδαφος στο Διαδίκτυο και σε οπαδούς θεωριών συνωμοσίας. Αυτό είναι το μείζον.

Διαβάζοντας την είδηση για την ελληνική προεδρία του IHRA (International Holocaust Remembrance Alliance), μου ήλθε στο μυαλό ένας άνθρωπος που κουβαλάει τη μνήμη ολομόναχος. Είναι ο τελευταίος επιζών Εβραίος της Δράμας, ο Ιάκωβος Κοέν. Την ιστορία του την είχε γράψει στην «Κ» ο αγαπημένος συνάδελφος Σταύρος Τζίμας το 2017, στο άρθρο του με τίτλο [«Η προσωπική έρημος ενός Εβραίου»](#). Ο Κοέν φέρει στους ώμους του την τεράστια ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά των κοινοτήτων της Βόρειας Ελλάδας, από τις Σέρρες μέχρι την Καβάλα και τον Εβρο. Ριζωμένες εκεί από τα βάθη του χρόνου, ακμάζουσες και φιλήσυχες, έχασαν τα μέλη τους για πάντα στην Τρεμπλίνκα και στο Αουσβιτς.

Ο τελευταίος επιζών, Ιάκωβος Κοέν

Στη γενέτειρα του Κοέν ζούσαν περίπου 300 οικογένειες και 1.200 μέλη, από κάθε κοινωνική τάξη. Ασχολούνταν με το εμπόριο, τα υφάσματα και τα καπνά. Τον Μάρτιο του 1943, οι Εβραίοι της Δράμας, που βρέθηκαν στη βουλγαρική ζώνη κατοχής, συγκεντρώθηκαν από τους κατακτητές στις καπναποθήκες, στην περιοχή της Αγίας Βαρβάρας. «Επέστρεψαν ελάχιστοι», μου λέει ο κ. Κοέν, που γλίτωσε διότι κρυβόταν, παιδάκι ο ίδιος, μαζί με τη μητέρα του και κάποιους συγγενείς στο Πήλιο. Σήμερα είναι ο μόνος που ζει στην πόλη, κάνοντας κάποια ταξίδια και για να δει τον γιο του, ο οποίος έχει εγκατασταθεί στη Θεσσαλονίκη.

Η Δράμα είχε μια ακμάζουσα εβραϊκή κοινότητα

«Δεν υπάρχει χειρότερο πράγμα από τη μοναξιά. Μετά τον Πόλεμο, σιγά σιγά η κοινότητα έσβησε. Στη θέση της υπάρχει μόνο ένα μνημείο. Το ίδιο ισχύει για την Καβάλα, με την οικογένεια Τσιμίνο να κρατάει ζωντανή τη μνήμη. Όμως αυτό το φρικτό που συνέβη στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο πρέπει να είναι κτήμα όλων, ανεξαρτήτως θρησκείματος. Ο μεγαλύτερός μου καημός όταν είμαι στη Δράμα είναι η εγκατάλειψη των δύο εβραϊκών νεκροταφείων της πόλης, στην οδό Δήμητρος και στα Ορτάκινα (Δημοσθένους και Κυδωνιών). Το ένα είναι σε λίγο καλύτερη κατάσταση, το άλλο εντελώς παρατημένο. Εύχομαι και ελπίζω ότι κάτι θα γίνει γι' αυτό. Βλέπετε, είμαι μόνος και δεν μπορώ να κάνω πολλά...».

ΠΗΓΗ: [ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 4.4.2021](#)